

“ИЗВЕСТИЯ РУССКОГО АРХЕОЛОГИЧЕСКОГО ИНСТИТУТА В КОНСТАНТИНОПОЛЕ” (1896–1912, т. I–XVI).

Показчик змісту

На кінець XIX ст. у світовій історичній науці відбулась інституціоналізація візантиністики як окремої дисципліни. Насамперед це пов'язано з започаткуванням видання К. Крумбахером “Byzantinische Zeitschrift”, утворенням відповідних французьких, англійських та інших наукових інститутів, метою діяльності яких стала не лише класична давнина, а й візантійська. Певного розвитку набула й російська візантиністика, правда, відійти від “провінційності” щодо німецької вона так і не змогла. 1894 р., як калька видання К. Крумбахера, засновується “Византийский временник”, того ж року створюється і перша наукова інституція російської імперії за кордоном – Руський археологічний інститут у Константинополі (далі – РАІК).

З РАІК тісно пов'язані життя і творчість Ф. Успенського. Як слушно відмічав Ю. П'ятницький, “Роль Ф.І. Успенського в житті і діяльності РАІК була настільки визначною, що мимовільно в нерозривне ціле зливаються уявлення про цю установу та образ її керівника”¹. Варто відмітити, що константинопольський період життя і творчості Ф. Успенського розпочався одразу по одеському. Загалом з самого початку своєї історії РАІК тісно пов'язаний з Одесою, де були опубліковані і перші два томи “Известий РАІК”. Всі три кандидати на посаду першого директора Інституту – Ф. Успенський, Н. Кондаков та О. Кірпічніков – були одеськими професорами. При цьому, на перших порах кандидатура Ф. Успенського була запасною, перевага віддавалась Кондакову та Кірпічнікову². Однак саме Ф. Успенському судилось стати першим і єдиним директором РАІК, попри те, що він і прагнув покинути Константинополь і перебратись у Санкт-Петербург³. Протягом того часу, у 1902 р. Ф. Успенський був обраний почесним членом Київської духовної академії⁴. Вже це певним чином пов'язує історію РАІК з україністикою і визначає інтерес до нього українських дослідників.

Окрім того, з РАІК тісно пов'язана діяльність іншого відомого українського візантиніста Ф. Шміта. У 1901 р., на той час ще молодого харківського вченого, Ф. Шміта було відраджено у Константинополь з метою наукового дослідження

---

¹ Ю.А. Пятницький, *Русский археологический институт в Константинополе*, Византиноведение в Эрмитаже: К XVIII Международному конгрессу византинистов. Москва, 8–15 августа 1991 г., Ленинград 1991, с. 28.

² Е.Ю. Басаргина, *Русский археологический институт в Константинополе: архивные фонды*, Архивы русских византинистов в Санкт-Петербурге, под ред. И. П. Медведева, Санкт-Петербург 1995, с. 77.

³ *Ibid.*, с. 55–56.

⁴ *Ibid.*, с. 56.

мечеті Кахріє-Джамі – колишнього собору монастиря Хори. Саме праці Ф. Шміта, опубліковані у 8 та 11 томах “Известий РАИК”, стали класичними з історії пам’ятки. Окрім того, у 1910 р. Ф. Шміт брав участь у дослідженні архітектури та мозаїк нового монастиря на Хіусі⁵. На жаль, підготовлене дослідження за здобутими тоді матеріалами не було опубліковано і в цілісному вигляді не збереглося. Протягом 1908–1912 рр. Ф. Шміт виконував обов’язки вченого секретаря РАИК.

Прикметно, що одразу після евакуації Інституту з Константинополя в 1914 р. його архів був вивезений до Одеси, де він зберігався в цілості, доки не був переданий у Ленінград, у Візантологічну комісію в 1926 р.⁶ В Одесі з 1914 по 1918 р. перебував і вчений секретар РАИК Б. Панченко⁷, тим самим Одеса стала своєрідним філіалом Інституту.

Архів РАИК на сьогодні розпорочений по Санкт-Петербурзьких архівах, однак, як відмічає Є. Басаргіна, “майже всі результати двадцятилітньої діяльності Інституту, що мають наукове значення, відображені в «Известиях РАИК» ... Лише незначна частина матеріалів не була опублікована, до їх числа належать статті, що призначались для XVII т. «Известий РАИК», що так і не був опублікований”⁸.

Проте, РАИК, на відміну від західних подібних інституцій, був не лише науковою установою, а й політичною. Як відомо, ініціаторами створення РАИК вважаються чиновники російського дипломатичного відомства в Константинополі О. Нелідов та П. Мансуров. Автором відомої “Доповідної записки про причини виникнення Інституту...”⁹ був Ф. Успенський – як і кожний професор також чиновник високого рангу російської імперії, при тому ж, цілком лояльний до режиму. Відтак, цілком природно, що наголос у “Доповідній записці” зроблено на політичних дивідендах, наука ж підпорядковується політиці:

“Нині настав час, коли нам варто, не обмежуючись переслідуванням лише політичних і воєнних задач, звернути увагу на всі боки суспільного життя Сходу. Одним з таких боків не можна не визнати науку, що складає один з найґрунтовніших елементів сучасного життя. На сьогодні наука являється для православних народів Сходу цілком продуктом життя і праці Заходу. Не вдаючись у розмисли про те, наскільки наука взагалі піддається впливу середовища, в якому вона виникає, думаємо, що не можна в усякому разі заперечувати сильну залежність від нього – розуміння історії і всіх пов’язаних з історією суспільних вчень. Тому природним наслідком джерела, з якого черпають науку названі народи, являється те, що критерієм для розуміння історії служать для них виниклі на ґрунті західноєвропейського життя і пов’язані з ним поняття. Прикладання цих останніх до історії християнського Сходу, що розвивалась від первнів, багато в чому відмінних

⁵ Е.Ю. Басаргіна, *Op. cit.*, с. 72.

⁶ *Ibid.*, с. 62.

⁷ *Ibid.*, с. 88.

⁸ *Ibid.*, с. 63.

⁹ *Ibid.*, с. 74.

з елементами розвитку Заходу, призводить, звісно, у працях західних учених і в літературі народів Сходу, що народжується, до спотворення як самої історії, так і погляду на дійсність"¹⁰.

Таким чином, саме на РАІК покладалось завдання подання "правильної" історії, яку, очевидно, давала лише "руська історія", відтак засвоєння право-славними народами Сходу категорій російської дійсності мало формувати і утверджувати ідею про "спільність" цих народів з Росією, включення їх у сферу політичних інтересів імперії Романових. Ця думка була чітко виражена Ф. Успенським і в розмові з імператором (26 грудня 1897 р.): "Інститут має стати засобом культурного впливу Росії на Сході, між слов'янами і греками"¹¹. Прикметно, що як скаржився сам Ф. Успенський, західна преса освітлювала Інститут як російський "політичний слов'янський клуб"¹². Перипетії зі створенням РАІК не лише проливають світло до історії науки кінця XIX ст., а й показують місце російської професури в політичній структурі російської імперії, адже політичний проект ініціювався, обговорювався і розроблявся саме науковцями: Ф. Успенський, В. Васильєвський, Н. Кондаков та інші. Політичний аспект був покладений в основу бачення Ф. Успенським і редакційної політики "Византийского временника", редколегію якого він очолив 1915 р.¹³. Безумовно, цієї політизації зазнали й публікації РАІК, однак, фактичний матеріал, здобутий інститутом, зберігає свою цінність і є поважним джерельним та історіографічним матеріалом для дальших візантинознавчих досліджень, у тому числі українських науковців. Варто згадати і діяльність РАІК з пошуку рукописів та нагромадження пам'яток, значна частина яких згодом потрапила до російських музеїв, насамперед Ермітажу¹⁴.

Известия Русского археологического института в Константинополе, т. I, О. 1896; т. II, О. 1897; т. III, София 1898; т. IV, вып. 1–3, София 1899; т. V, София 1900; т. VI, вып. 1–3, София 1900–1901; т. VII, вып. 1–3, София 1901–1902; т. VIII, вып. 1–3, София 1903; т. IX, вып. 1–3, София 1904; т. X, София 1905. + Альбом; т. XI, София 1905; т. XII, София 1907. + Альбом, Мюнхен 1907; т. XIII, София 1908; т. XIV, вып. 1–3, София 1909; т. XV, София 1911; т. XVI, София 1912.

¹⁰ Е.Ю. Басаргина, *Op. cit.*, с. 74–75.

¹¹ *Ibid.*, с. 81.

¹² *Ibid.*, с. 78.

¹³ Див.: И.П. Медведев, *О Ф.И. Успенском как редакторе "Византийского временника"*, Архивы русских византистов в Санкт-Петербурге, под ред. И. П. Медведева, Санкт-Петербург 1995, с. 57–58.

¹⁴ Е.Ю. Басаргина, *Op. cit.*, с. 83–84; Ю.А. Пятницкий, *Русский археологический институт в Константинополе*, с. 28–31; Ю.А. Пятницкий, *Византийские памятники в музее Русского археологического института в Константинополе*, Санкт-Петербург 1993, 23 с.

Джерела та джерелознавство / Sources, Source Studies

Писемні джерела / Written sources

- А.А. Васильев, *Житие Филарета Милостивого*, V (1900) 49–86.
- Вновь найденный пурпуровый текст евангелия (с 2 таблицами)*, I (1896) 138–172.
- В.К. Ернштедт, *Греческая рукопись “Болгарского Книжевнаго Дружества” № 6*, II (1897) 67–72.
- И.Е. Евсеев, *Библиотека Александрийской патриархии*, II (1897), хроника, с. 9–10.
- Г.А. Ильинский, *Грамота царя Иоанна Асеня II*, VII, вып. 1 (1901) 25–39.
- Г.А. Ильинский, *Рукописи Зографского монастыря на Афоне*, XIII (1908) 253–276.
- Р.Х. Лепер, *Греческая надпись из Инеболи*, VIII, вып. 1–2 (1903) 153–162.
- Хр. М. Лопарев, *Житие св. Евдокима*, XIII (1908) 152–252.
- Новооткрытая географическая карта Палестины*, II (1897), хроника, с. 4–8.
- Описание греческой рукописи, принадлежащей митрополиту Амассийскому*, II (1897), хроника, с. 10–13.
- Б.А. Панченко, *Где был редактирован Сирмондов Синаксарь*, XIV, вып. 2–3 (1909) 154–164.
- М.Г. Попруженко, *Козма Пресвитер*, XV (1911) 124–205.
- Потребник Московской печати*, II (1897), хроника, с. 24–26.
- Ф.И. Успенский, *Византийская табель о рангах*, III (1898) 98–137.
- Ф.И. Успенский, *Константинопольский Серальский кодекс Восьмикнижия*, XII (1907) 1–254.
- Ф.И. Успенский, *Никифор Феотоки и Лейпцигское издание толкований на Восьмикнижие*, IX, вып. 3 (1904) 317–340.
- Ф.И. Успенский, *Охридская рукопись Иоанна Куропалата Скилицы*, IV, вып. 2 (1899) 1–8.
- Б.В. Фармаковский, *Византийский пергаменный рукописный свиток с миниатюрами, принадлежащий русскому Археологическому Институту в Константинополе*, VI, вып. 2–3 (1901) 253–359.
- Ф.И. Шмит, *Каталог житийных рукописей Ватопедского монастыря на Афоне*, VIII, вып. 3 (1903) 264–298.
- М.Г. Попруженко, *Синодик царя Бориса*, II (1897) 1–82; V (1900) I–XV, 1–175, 1–55.
- Martin Jugie, *Nicolas Cabasilas, Panégyriques inédits de Mathien Cantacuzène et l'Anne Paléologine*, XV (1911) 112–121.
- J. Pargoire, *Les Saint-Mamas de Constantinople*, IX, вып. 1–2 (1904) 261–316.
- L. Petit, *Acte synodal du patriarche Nicéphore II sur les privilèges du métropolitain de Trébizonde (1-er janvier 1260)*, VIII, вып. 3 (1903) 163–171.
- L. Petit, *Le monastère de Notre Dame de Pitié en Macédoine*, VI, вып. 1 (1900) 1–153.
- L. Petit, *Monodie de Théodore Prodrome, sur Etienne Skylitzès métropolitain de Trébizonde*, VIII, вып. 1–2 (1903) 1–14.

- L. Petit, *Typicon du monastère de la Kosmosotira près d'Ænos (1152)*, XIII (1908) 17–77.
- S. Pétridès, *Jean Apokaukos, lettres et autres documents inédits*, XIV, вып. 2–3 (1909) 69–100.
- S. Petrides, *Le typikon de Nil Damilas pour le monastère de femmes de Bæonia en Crète (1400)*, XV (1911) 92–111.
- Νίκου Α. Βέη, *Αναγνώσεις χριστιανικῶν ἐπιγραφῶν αἰγίνης, Θεσπιῶν, μεγαρῶν κορινθίου καὶ παρεκβολαὶ εἰς Ταύτας*, XIV, вып. 2–3 (1909) 165–194.
- Α. Παπαδοπούλου-Κεραμεῶς, *Δοῦ καταλογοὶ Ἑλληνικῶν κωδικῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τῆς μεγάλης του γενοῦς εχολῆς καὶ τοῦ Ζωγραφεῖου*, XIV, вып. 2–3 (1909) 101–153.

***Επιγραφικά, нумизматика, σφραγιστικά /
Epigraphy, numismatics and sphragistics studies***

- Г.П. Беглери, *Межевой знак владений Дексикрата и Урвикия*, IV вып. 2 (1899) 105–108.
- Г.П. Беглери, *Печать Трапезунтского императора Давида (с табл. XXXIV)*, VIII, вып. 3 (1903) 247–248.
- Вновь найденная куфическая надпись в Иерусалиме*, II (1897), хроника, с. 8–9.
- П.К. Коковцов, *К пальмирской археологии и эпиграфике (с табл. IX–XIII и 1 рис. в тексте)*, XIII (1908) 277–302.
- П.К. Коковцов, *Новые арамейские надписи из Пальмиры (с табл. XXXVI)*, VIII, вып. 3 (1903) 302–329.
- Ю.А. Кулаковский, *Надписи Никеи и ее окрестностей*, VI, вып. 1 (1900) 208–216.
- А.Д. Левитский, *Надпись из Конии*, II (1897), хроника, с. 23–24.
- Р.Х. Лепер, *Несколько греческих и римских надписей*, IX, вып. 1–2 (1904) 235–260.
- Л. Милетич, *Към Самуиловия надпись отъ 993 година*, IV вып. 1 (1899) 14–20.
- Б.А. Панченко, *Каталог моливдовулов коллекции русского Археологического Института в Константинополе (с табл. XXVIII–XXXIII)*, VIII, вып. 3 (1903) 199–246; IX, вып. 3 (1904) 341–396; XIII (1908) 78–151.
- Б.А. Панченко, *Памятник славян в Вифинии VII века (с табл. I)*, VIII, вып. 1–2 (1903) 15–62.
- Б.А. Панченко, *Βασιλικὸς πιστικὸς*, VII, вып. 1 (1901) 40–55.
- Е.М. Придик, *Надписи из Фессалии*, I (1896) 79–137.
- К статье Е.М. Придика. "Надписи из Фессалии", помещенной в I-м выпуске "Известий"*, II (1897) 191–192.
- М.И. Ростовцев, *Надписи из Македонии*, IV вып. 3 (1899) 166–188.
- Ф.И. Успенский, *Две исторические надписи: I. Надпись на башне Артавазда; II. Пограничный столб между Византией и Болгарией при Симеоне*, III (1898) 180–194.
- Ф.И. Успенский, *Надпись царя Самуила*, IV, вып. 1 (1899) 1–4.

- Т.Д. Флоринский, *Несколько замечаний о надписи царя Самуила*, IV вып. 1 (1899) 5–13.
- Ф.И. Успенский, *О перевозке из Пальмиры в С.-Петербург плиты с надписью*, XIII (1908) 363–371.
- Ф.И. Успенский, *Староболгарская надпись Омортага*, VI, вып. 1 (1900) 216–235.
- Γ. Ν. Σβωρωνος, *Αρχαία ἐκμαυεῖα νομαμάτων Κίου τῆς ἐν Βιθυνία*, VIII, вып. 3 (1903) 299–301.

Археологічні джерела / Archaeological sources

- С.В. Арсеньев, *Иерусалим*, I (1896), хроника, с. 20–27.
- Г. Джеффри, *Остатки Константиновской Базилики в Иерусалиме (с 3 планами)*, II (1897) 73–76.
- Г. Джеффри, *Фасад базилики в Вифлееме*, VI, вып. 1 (1900) 236.
- Кония*, I (1896), хроника, с. 27.
- Крит, из писем г. Мицотаки*, I (1896), хроника, с. 11–19.
- Г. Ласкин, *Где пролегла северная граница дворцовых зданий?*, II (1897) 31–33.
- Г. Ласкин, *По поводу остатков древности на холме Топчилар*, II (1897), хроника, с. 29.
- Материалы для болгарских древностей. Абоба – Плиска*, X (1905) 1–596.
- А.А. Павловский и Н.К. Клуге, *Мадеба (с табл. II–XVII)*, VIII, вып. 1–2 (1903) 79–115.
- Б.А. Панченко, *Рельефы из базилики Студия в Константинополе*, XVI (1912) 1–359.
- А.И. Пападопуло Керамевс, *Αρχαιολογικὰ εὐρήματα ἐν Ἑλλάδι*, I (1896), хроника, с. 1–10.
- П.Д. Погодин и О.Ф. Вульф *Никомидия. Историко-археологический очерк (с 9 рис. и 1 планом)*, II (1897) 74–184.
- Смирна*, I (1896), хроника, с. 28.
- Ф.И. Успенский, *Археологические памятники Сирии*, VII, вып. 2–3 (1902) 93–207.
- Ф.И. Успенский, *О древностях города Тырнова*, VII, вып. 1 (1901) 1–24.
- Ф.И. Успенский, *Резная деревянная доска от древнего складня (с табл. XIV)*, XIII (1908) 348–362.
- Фасос, из писем г. Христиди*, I (1896), хроника, с. 20.
- S. Vaillhé, *Chronique archéologique de Palestine*, IV вып. 3 (1899) 221–240.

Історична географія / Historical geography

- Г. Ласкин, *О пути к св. Мокию и храму Б. М. “Живописного Источника”*, II (1897), хроника, с. 30–31.
- J. Pargoire, *Anaple et Sosthène*, III (1898) 60–97.

- J. Pargoire, *Les monastere de saint Ignace et les cinq plus petits ilots de l'archipel des Princes*, VII, вып. 1 (1901) 56–91.
J. Pargoire, *Hiéria*, IV, вып. 2 (1899) 9–78.

Статті та дослідження / Articles and research papers

История / History

- Д.Н. Анастасиевич, *Кто пострадал на Скафедде (Fakih-deré) 1308 г.*, XV (1911) 122–123.
Г. Баласчев, *Новые данные для истории греко-болгарских войн при Симеоне. На основании Жития Марии Новой*, IV вып. 3 (1899) 189–220.
Б.А. Панченко, *Крестьянская собственность в Византии. Земледельческий Закон и монастырские документы*, IX, вып. 1–2 (1904) 1–234.
Ф.И. Успенский, *Болгарские Асеневици на византийской службе в XIII–XV вв. (с табл. I)*, XIII (1908) 1–16.
Ф.И. Успенский, *Военное устройство византийской империи*, VI, вып. 1 (1900) 154–207.
Ф.И. Успенский, *Константинополь в последние годы IV века. По случаю 1500-летнего юбилея св. И. Златоуста*, IV вып. 3 (1899) 156–165.
Ф.И. Успенский, *Константинопольский епарх*, IV вып. 2 (1899) 79–104.
Ф.И. Успенский, *Мнения и постановления константинопольских поместных соборов XI и XII вв. о раздаче церковных имуществ (харистикарии)*, V (1900) 1–48.
Ф.И. Успенский, *Акт отвода земли монастырю Богородицы Милостивой*, I (1896) 1–34.
Ф.И. Успенский, *Делопроизводство по обвинению Иоанна Итала в ереси*, II (1897) 1–66.
L. Marquart, *Die altbulgarischen Ausdrücke in der Inschrift von Čatalar und der altbulgarischen Fürstenliste*, XV (1911) 1–30.
М. Параніка, *Η Τραπεζοῦς κατὰ τὸν ἰδ' αἰῶνα*, IV вып. 1 (1899) 186–203.

Культура, мистецтво, література / Culture, Art studies and literature

- Г.П. Беглери, *Святая София*, VIII, вып. 1–2 (1903) 116–118.
О.Ф. Вульф, *Прибавление. По поводу колонны с крестом*, I (1896) 77–78.
О.Ф. Вульф, *Александр с копьем. Бронзовая статуэтка коллекции А. И. Нелидова*, III (1898) 1–59.
О.Ф. Вульф, *Семь чудес Византии и храм св. Апостолов (с планом церкви)*, I (1896) 35–76.
О.Ф. Вульф, *К статье "Семь чудес Византии и храм св. Апостолов". Addenda et corrigenda*, I (1896) 173–175.
История Византийской литературы [Карла Крумбахера], II (1897), хроника, с. 1–4.

- Н.К. Клуге, *Техника мозаичной работы в церкви св. Димитрия*, XIV, вып. 1 (1909) 62–67.
- Г. Ласкин, *О колонне Константина Великого и о “Судьбе города”*, II (1897), хроника, с. 27–28.
- П.Н. Миллюков, *Христианские древности Западной Македонии*, IV вып. 1 (1899) 21–151.
- М. Параники, *Περὶ τοῦ πολιτικοῦ στίχου τῶν Βυζαντινῶν*, II (1897) 185–190.
- А. Соломяк, *О вновь открытой мозаике в Иерусалиме*, VI, вып. 2–3 (1901) 482–485.
- Ф.И. Успенский, *Артосная Панагия (с табл. XXXI)*, VIII, вып. 3 (1903) 249–263.
- Ф.И. Успенский, *О вновь открытых мозаиках в церкви Св. Димитрия в Солуни (с табл. I–XX)*, XIV, вып. 1 (1909) 1–61.
- Ф.И. Успенский, *Фрагменты мозаичной росписи в церкви св. евангелистов Иоанна в Равенне*, VIII, вып. 1–2 (1903) 63–78.
- Б.В. Фармаковский, *Живопись в Пальмире (с табл. XXI–XXVII)*, VIII, вып. 3 (1903) 172–198.
- Б.В. Фармаковский, *Лесха кнудян в Дельфах*, IV вып. 1 (1899) 152–185.
- Ф.И. Шмит, *Благовещение*, XV (1911) 31–72.
- Ф.И. Шмит, *Кахриэ-Джами. 1. История монастыря Хоры, архитектура мечети, мозаики нарфиков*, XI (1906) 1–306.
- Ф.И. Шмит, *Мозаики и фрески Кахриэ-Джами (с табл. XVIII–XX)*, VIII, вып. 1–2 (1903) 119–152.
- Ф.И. Шмит, *Один из иконографических вариантов Крещения Спасителя*, XV (1911) 73–91.
- Ф.И. Шмит, *Παναγία Ἀγγελόκτιστος*, XV (1911) 206–239.
- J. Thibaut, *Etude de Musique Byzantine. La Notation de St. Jean Damascène ou Hagiopolite*, III (1898) 138–179.
- J. Thibaut, *Etude de Musique Byzantine. La Notation de Koukouzelis*, VI, вып. 2–3 (1901) 361–396.

Право / Law

Σταυράκη Βέου Ἀριστάρχη, *Τουστινιανοῦ Νεαρὰ ια'*, VI, вып. 2–3 (1901) 237–252.

Хроніка / Chronicle

- Объявление [Про відкриття “Науково-літературного товариства” при Юріївському університеті 27 квітня 1897 р.]*, II (1897) 33–34.
- Παναγεωργиади. Амис*, I (1896) 28–35.
- Северная Болгария*, II (1897) 13–22.

Матеріали до історії Руського археологічного інституту в Константинополі / Materials on the history of the Russian Archaeological Institute in Constantinople

Личный состав Русского археологического института в Константинополе, VII, вып. 2–3 (1902) 245–250.

- Открытие Русского археологического института в Константинополе 26-го февраля 1895 года*, I (1896) 1–21.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе за 1895 год*, I (1896) 23–53.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе в 1896-м году*, II (1897) 1–44.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе в 1897-м году*, III (1898) 195–230.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе в 1898-м году*, IV вып. 3 (1899) 109–155.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе*, VI, вып. 2–3 (1901) 397–481.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе за 1901 год*, VIII, вып. 3 (1903) 330–341.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе за 1902 год*, IX, вып. 3 (1904) 397–410.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе за 1903 год*, IX, вып. 3 (1904) 411–430.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе в 1904 г.*, XIII (1908) 303–322.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе в 1905 г.*, XIII (1908) 323–347.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе в 1906 году*, XIV, вып. 2–3 (1909) 195–203.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе в 1907 году*, XIV, вып. 2–3 (1909) 204–233.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе в 1908 году*, XIV, вып. 2–3 (1909) 234–252.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе в 1909 году*, XV (1911) 240–258.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе в 1910 году*, XV (1911) 259–289.
- Отчет о деятельности Русского археологического института в Константинополе в 1911 году*, XVI (1912) 360–393.
- Отчет Русского археологического института в Константинополе*, VII, вып. 2–3 (1902) 213–244.

Публікації з історії Руського археологічного інституту в Константинополі / Publications on history of the Russian Archaeological Institute in Constantinople

Августин (Никитин), архим., *Русский археологический институт в Константинополе*, Богословские труды 27 (1986) 266–293.

- Е.Ю. Басаргина, *Русский археологический институт в Константинополе: архивные фонды*, Архивы русских византинистов в Санкт-Петербурге, под ред. И. П. Медведева, Санкт-Петербург 1995, с. 62–92.
- Деятельность Русского археологического института в Константинополе в 1912 г.*, ВВ, т. 21 (1914) 112–113.
- С.А. Ершов, Ю.А. Пятницкий, К.Н. Юзбашян, *Русский археологический институт в Константинополе. (К 90-летию со дня основания)*, Палестинский сборник, т. 29 (92) (1987) 3–12.
- М.Г. Миронова, *Изучение истории Болгарии РАИК*. Автореф. Дис. ... канд. ист. наук, Москва 1988.
- Коллекция музея РАИК в Эрмитаже. Каталог выставки*, ред. В.С. Шандровская, Санкт-Петербург 1995.
- Об учреждении Русского археологического института в Константинополе. Устав РАИК*, ВВ, т. 1 (1894) 456–459.
- О назначении директора и ученого секретаря в Русском археологическом институте в Константинополе*, ВВ, т. 1 (1894) 456.
- Ю.А. Пятницкий, *Русский археологический институт в Константинополе*, Византиноведение в Эрмитаже: К XVIII Международному конгрессу византинистов. Москва, 8–15 августа 1991 г., Ленинград 1991, с. 28–31.
- Ю.А. Пятницкий, *Византийские памятники в музее Русского археологического института в Константинополе*, Санкт-Петербург 1993, 23 с.
- Ф.И. Успенский, *Основание Русского археологического института в Константинополе*, Протоколы заседаний Отделения исторических наук и филологии Академии Наук СССР, Ленинград 1926, с. 14–35.
- З.Д. Титова, *Указатель к статьям по византиноведению, опубликованным в "Известиях Русского археологического института в Константинополе"*, ВВ, т. 27 (1967) 355–359.
- Штат РАИК*, ВВ, т. 1 (1894) 460.
- Κ.Κ. Παπουλίδης, *Τὸ Ῥωσικὸν Ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτοῦτο Κωνσταντινουπόλεως (1894–1914)*, Θεσσαλονίκη 1984 (друге видання: 1987).

Упорядкував Дмитро Гордієнко